

УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Завідувач кафедри Н.П. Волкова
“27” серпня 2024 р.

Робоча програма навчальної дисципліни
«Професійна освіта: компаративний аналіз»

для здобувачів вищої освіти
Ступінь «Доктор філософії»
Спеціальність 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)»

м. Дніпро
2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Професійна освіта: компаративний аналіз» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» / Укладач: О.О. Лаврентьєва. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2024.

Розробник: Лаврентьєва О.О., д.п.н., професор.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології та педагогіки

Протокол № 1 від 27 серпня 2024 р.

ЗМІСТ

1. Програма навчальної дисципліни	4
2. Заплановані результати навчання. Матриця формування і оцінювання компетентностей здобувачів вищої освіти з дисципліни	6
3. Орієнтовний перелік питань підсумкового контролю	10
4. Порядок оцінювання результатів навчання	12
5. Рекомендована література (основна, допоміжна)	16
6. Інформаційні ресурси в Інтернеті	18

1. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ГЕНЕЗА КОМПАРАТИВІСТИКИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Тема 1. Педагогічна компаративістика як галузь наукових знань.

Компаративістика як комплексна методологія зіставлення об'єктів з метою їх типологізації та пізнання суттєвих зв'язків. Компаративістика як наука (порівняльне мовознавство, порівняльна філософія, порівняльна економіка, порівняльне правознавство, порівняльна соціологія, порівняльна педагогіка). Порівняльна педагогіка як метод, наука та навчальна дисципліна. Генеза порівняльної педагогіки у світі. Термінологічне поле педагогічної компаративістики. Педагогічна компаративістика – предмет, мета, завдання. функції, рівні. Джерельна база компаративістики. Методи педагогічної компаративістики (аналіз, контент-аналіз, співставлення, порівняння, виокремлення характерних рис). Місія педагогічної компаративістики в умовах реформування освіти в Україні.

Тема 2. Становлення і розвиток педагогічної компаративістики: глобальний і національний контексти.

Особливості становлення і розвитку педагогічної компаративістики. «Батько» порівняльної педагогіки Марк Антуан Жюльєн Паризький. Провідні дослідники компаративістики та їх внесок у розбудову методології порівняльної педагогіки (М. Седлер, І. Кендл, Н. Хенс, Ф. Шнейдер, У. Брікман, Дж. Бірідей, Б. Холмз, Г. Ноа, М.А. Екштейн, М. Брей, М. Мензон та ін.). Порівняльна педагогіка в контексті глобалізації – трансформація методологічних постулатів від лінійних запозичень у напрямі багатовимірного аналізу на засадах системного, культурологічного, синергетичного та прогностичного підходів.

Тема 3. Компаративістський аналіз систем зарубіжної професійної освіти

Підготовка людини до життя в полікультурному та інформаційному середовищі як основна мета сучасної освіти. Система освіти Великої Британії: компаративістський аналіз. Система освіти США: компаративістський аналіз. Система освіти Румунії: компаративістський аналіз. Порівняльний аналіз цілей, змісту, методів і форм навчання.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МЕТОДОЛОГІЯ ПОРІВНЯЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Тема 4. Структура, методологічні засади та приклади досліджень педагогічної компаративістики

Роль наукової теорії для компаративістських досліджень. Структура порівняльних досліджень: опис, інтерпретація, юкстапозиція, моделювання. Методологічні стандарти порівняльних досліджень: вибір мети і предмету

дослідження, їх концептуалізація; вибір методів, технік і засобів дослідження; відбір експериментального матеріалу (проб, випробувань) і засобів отримання інформації; організація дослідження; аналіз та інтерпретація одержання результатів. Міжнародні дослідження шкільної успішності (IEA) як приклад порівняльних досліджень. Проблема критеріїв порівняння.

Тема 5. Світова науково-дослідна інфраструктура компаративістики вищої освіти

Поняття про науково-дослідну інфраструктуру досліджень педагогічної компаративістики її класифікація. Осередки наукової інформації компаративістичного спрямування. Центри документації та їх види. Документація з глобальних проблем освіти. Осередки порівняльної статистики. Товариства з компаративістики вищої освіти (в світі, в Європі, в Україні). Журнали з порівняльної педагогіки та їх роль у проведенні порівняльних досліджень. Найважливіші дослідницькі осередки. Компаративістична періодика.

Тема 6. Перспективи розвитку вищої професійної освіти в світі

Сучасна цивілізація і вища освіта. Необхідність професійної підготовки високого рівня. Держава, корпорації, суспільні інституції, що зацікавлені в зростанні рівня освіченості громадян. Проблеми всезагальності вищої освіти. Ідеї неперервності освіти. Формальна і неформальна вища освіта. Вплив глобалізації та інформатизації на організацію вищої професійної освіти. Дистанційна освіта, її розповсюдження. Конкурентоспроможність країн з продажу освітніх послуг. Порівняльний аналіз національних систем вищої професійної освіти: переваги і недоліки. Можливості навчання за кордоном. Напрями дослідження перспектив розвитку вищої професійної освіти провідними міжнародними міжурядовими і неурядовими організаціями.

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основні концепції педагогічної компаративістики	2
2	Педагогічна компаративістика в Україні: стан і напрями розвитку	2
3	Компаративна складова дисертаційного дослідження з професійної освіти	4
4	Структура та методологічні засади порівняльних досліджень	4
5	Вплив глобалізації та інформатизації на організацію вищої професійної освіти	2

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Символ результатів навчання за спеціальністю*	Результати навчання дисципліни
Знання	
РН-4	РН-4.1. Демонструвати сучасні передові концептуальні та методологічні знання інновацій в освіті та компаративних дослідженнях зарубіжжя задля створення нового цілісного знання та/або професійної практики у сфері професійної освіти та дотичних до них міждисциплінарних напрямках
РН-6	РН-6.1. Здійснювати критичний аналіз концептуальних та методологічних знань теорії, основних концепцій сучасної педагогічної компаративістики і застосовувати одержані знання для проведення наукових досліджень
Уміння	
РН-5	РН-5.1. Знаходити, обробляти та критично оцінювати наукову інформацію з авторитетних джерел (наукові журнали, бази даних, монографії тощо) з питань завдання, функцій, методів, джерел педагогічної компаративістики; напрямів і характеру трансформацій у зарубіжній освіті та педагогічній науці
РН-4	РН-4.3. Планувати, організовувати наукові та/або інноваційні дослідження та проводити оригінальні наукові дослідження, здійснюючи порівняльний аналіз трансформацій в освіті та педагогічній науці у зарубіжжі на засадах об'єктивності з використанням методології педагогічної компаративістики
РН-5	РН-5.2. Самостійно і творчо опрацьовувати інформацію про зарубіжний освітній та педагогічний досвід з використанням ІКТ-технологій
РН-6	РН-6.2. Інтегрувати передові концептуальні та методологічні підходи з науково-дидактичних, виховних, адаптивних та інших основ професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти на основі аналізу причинно-наслідкових зв'язків розвитку освітніх та дослідницьких процесів, усвідомлення різниці між освітніми явищами, що мають універсальний, особливий та одиничний характер
РН-5	РН-5.3. Знаходити, обробляти та аналізувати інформацію, критично мислити, аналізувати та зіставляти теоретичні погляди дослідників-компаративістів та оцінювати їх перспективність для розвитку національної освіти та педагогіки
Комунікація	
РН-4	РН-4.2. Розробляти та реалізовувати в команді наукові та/або інноваційні проекти у сфері професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти за підставі глибоких

	знань історичних етапів становлення і розвитку професійної й педагогічної компаративістики в національному та світовому вимірах, внеску провідних педагогів-компаративістів у розвиток методології педагогічної компаративістики
РН-4	РН-4.4. Розробляти та реалізовувати в команді наукові та/або інноваційні проєкти, виявляти позитивні та дискусійні аспекти зарубіжного досвіду в контексті перспективності для реформування освіти і педагогічної науки в Україні та приймати відповідні рішення у непередбачуваних умовах

**МАТРИЦЯ
ФОРМУВАННЯ І ОЦІНЮВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З ДИСЦИПЛІНИ «ПРОФЕСІЙНА
ОСВІТА: КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ» З УРАХУВАННЯМ ФОРМ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Тема	Компетентності, які формуються (шифр відповідно до освітньої програми)	Програмні результати навчання (шифр відповідно до освітньої програми)	Результати навчання з дисципліни	Методи, технології викладання та навчання	Методи контролю
1. Педагогічна компаративістика як галузь наукових знань	ІК, ЗК-1, ЗК-2, ЗК-4, ЗК-5, СК-1, СК-3, СК-4	РН-4, РН-6	РН-4.1, РН-4.3, РН-6.2	Лекції, практичне заняття, аналіз кейсів, групова робота, мозковий штурм, метод проєктів, самостійна робота	Практичні завдання, критичний аналіз, презентація проєкту, участь у груповій дискусії, усні відповіді, практична демонстрація
2. Становлення і розвиток педагогічної компаративістики: глобальний і національний контексти	ІК, ЗК-1, ЗК-2, ЗЕ-4, СК-1, СК-2, СК-4, СК-5	РН-4, РН-5	РН-4.1, РН-5.1, РН-5.3, РН-4.4	Проблемна лекція, дискусія за матеріалами вивчених літературних джерел, семінар-дебати, семінар-діалог, вирішення проблемних ситуацій, робота в мікрогрупах, семінар-вирішення ситуаційних задач аналіз конкретних ситуацій (case-study), презентації, пошук в Інтернет	Усні відповіді на запитання, вирішення задач (проблемних ситуацій), пояснення розв'язання задач, оцінювання презентації
3. Компаративістський аналіз систем зарубіжної професійної освіти	ІК, ЗК-1, ЗК-2, ЗЕ-4, ЗК-5, СК-1, СК-2, СК-3, СК-4, СК-5	РН-4, РН-5, РН-6	РН-4.1, РН-5.1, РН-6.1, РН-5.2, РН-4.3	Проблемна лекція, «круглий стіл» за тематикою самостійної пошукової роботи, семінар-дебати, семінар-діалог, вирішення проблемних ситуацій, робота в мікрогрупах,	Усні відповіді на запитання, вирішення задач (проблемних ситуацій), участь в рольовій грі (діловій грі)
4. Структура, методологічні засади та приклади досліджень педагогічної компаративістики	ІК, ЗК-1, ЗК-2, ЗЕ-4, ЗК-5, СК-1, СК-2, СК-3, СК-4, СК-5	РН-4, РН-5, РН-6	РН-5.1, РН-4.2, РН-6.2, РН-5.3	Лекції, практичне заняття, аналіз кейсів, групова робота, мозковий штурм, метод проєктів (міні-проєкти), самостійна робота	Тестування, практичні завдання, критичний аналіз, презентація проєкту, участь у груповій дискусії, усні відповіді, практична демонстрація, залік
5. Світова науково-дослідна інфраструктура компаративістики вищої освіти	ІК, ЗК-1, ЗК-2, ЗЕ-4, ЗК-5, СК-1,	РН-4, РН-5, РН-6	РН-5.1, РН-6.1, РН-4.2, РН-5.2, РН-	Лекції, практичне заняття, пошукова робота, аналіз кейсів, групова	Практичні завдання, критичний аналіз, презентація проєкту, участь у

	СК-2, СК-3, СК-4, СК-5		4.3, РН-5.3, РН-4.4	робота, мозковий штурм, метод проєктів, самостійна робота	груповій дискусії, усні відповіді, практична демонстрація
6. Перспективи розвитку вищої професійної освіти в світі	ІК, ЗК-1, ЗК-2, ЗЕ-4, ЗК-5, СК-1, СК-2, СК-3, СК-4, СК-5	РН-4, РН-5, РН-6	РН-5.1, РН-6.1, РН-4.2, РН-6.2, РН-5.3	Фасилітаційні методи, семінар-діалог, вирішення проблемних ситуацій, проєктна робота, пошук в Інтернет	Участь фасилітаційних технологіях, участь у семінар-діалозі, вирішення проблемних ситуацій, дослідницький проєкт, оцінювання групових презентації

3. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Роль наукової теорії для компаративістських досліджень.
2. Структура порівняльних досліджень: опис, інтерпретація, юкстапозиція, моделювання.
3. Методологічні стандарти порівняльних досліджень.
4. Вибір мети і предмету дослідження, їх концептуалізація.
5. Вибір методів, методик і засобів дослідження.
6. Відбір експериментального матеріалу (проб, випробувань) і засобів отримання інформації, організація дослідження.
7. Методологічні засади аналізу та інтерпретації одержаних результатів.
8. Міжнародні дослідження шкільної успішності (IEA) як приклад порівняльних досліджень.
9. Проблема критеріїв порівняння.
10. Розкрити роль і напрями діяльності в галузі проведення компаративістських досліджень з вищої освіти ЮНЕСКО.
11. Розкрити роль і напрями діяльності в галузі проведення компаративістських досліджень з вищої освіти Римського клубу.
12. Розкрити роль і напрями діяльності в галузі проведення компаративістських досліджень з вищої освіти Організації з міжнародного співробітництва і розвитку (OECD).
13. Провідні напрями порівняльних досліджень професійної освіти.
14. Порівняльні дослідження професійної підготовки вчителів.
15. Дослідження міграційних процесів і розвиток вищої освіти.
16. Види порівняльних досліджень.
17. Структура і основні етапи проведення порівняльного дослідження.
18. Засоби отримання інформації для проведення порівняльного дослідження.
19. Особливості організації порівняльного дослідження.
20. Аналіз та інтерпретація результатів порівняльного дослідження.
21. Докторські дисертації з порівняльної педагогіки (в галузі вищої освіти)
22. Кандидатські дисертації з порівняльної педагогіки (в галузі вищої освіти).
23. Загальна характеристика світової науково-дослідної інфраструктури порівняльних досліджень.
24. Класифікація науково-дослідної інфраструктури порівняльних досліджень.
25. Осередки наукової інформації компаративістичного спрямування.
26. Центри документації з вищої освіти та порівняльних досліджень з вищої освіти та їх види.
27. Документація з глобальних проблем освіти.
28. Осередки порівняльної статистики в галузі вищої освіти.
29. Товариства порівняльної педагогіки: світові, Європейські, окремих країн.
30. Найважливіші дослідницькі осередки з порівняльних досліджень.
31. Компаративістична періодика.
32. Напрями діяльності осередків наукової інформації з компаративістики вищої освіти.

33. Значення журналів з порівняльної педагогіки для проведення порівняльних досліджень.

Орієнтовний перелік тематики індивідуальних дослідницьких проєктів

1. Розробіть моделі компаративної складової дисертаційного дослідження.
2. Обґрунтуйте етапи компаративного дослідження у сфері освіти.
3. Складіть порівняльну таблицю досягнень зарубіжних методологів-компаративістів за країнами (Велика Британія, США, ФРН, Франція, інші країни) за такими параметрами: ПІБ вченого та роки життя, його/її праці та рік опублікування, ключові методологічні ідеї.
4. Покажіть ключові періоди розвитку педагогічної компаративістики на основі періодизацій методологів-компаративістів.
5. Обґрунтуйте актуальність використання компаративної складової у вашому дисертаційному дослідженні (мета, формати, покроковий план реалізації, варіанти представлення проведеного порівняння)
6. Складіть перелік дисертацій з педагогічної компаративістики, які були захищені в незалежній Україні з проблеми, що є дотичною до Вашого дисертаційного дослідження за такими параметрами: ПІБ дослідника, назва дисертації, рік захисту, рада, в якій захищена дисертація, об'єкт, предмет, мета і завдання дисертації, е-адреса дисертації.
7. Охарактеризуйте у формі таблиці феномен академічної доброчесності (academic integrity) за такими параметрами трактування, історія руху за академічну доброчесність, практики зарубіжних країн з дотримання академічної доброчесності, законодавство України про академічну доброчесність
8. На основі опрацювання дисертаційних досліджень з порівняльної педагогіки проаналізуйте методологічні засади проведення дослідження: 3-4 докторських дисертаційних досліджень з порівняльної педагогіки та 3-4 кандидатських дисертаційних досліджень з порівняльної педагогіки. Що є спільним, а що є відмінним у методології проведення і структурі цих досліджень.
9. Увійдіть на сайт провідних осередків наукової інформації з компаративістики вищої освіти та проаналізуйте зміст інформації.
10. Знайдіть у мережі Інтернет осередки порівняльної статистики з вищої освіти та проаналізуйте інформацію.
11. Увійдіть на сайти провідних компаративістських видань з проблем вищої освіти та проаналізуйте їх зміст.
12. Здійсніть порівняльний аналіз систем професійної підготовки фахівців (вчителі, фахівці ІТ-сфери тощо) двох країн. Оберіть дві країни з різних регіонів світу та проведіть порівняльний аналіз систем професійної підготовки певних фахівців (залежно від тематики вашого дослідження). Включіть методи навчання, роль держави в освіті. Підготуйте та проведіть обговорення, у якому надайте висновки про переваги та недоліки кожної системи
13. Ознайомтесь з освітньою методикою певної країни (наприклад, фінською системою). Розробіть власне заняття або міні-програму на основі цієї методики,

адаптовану до українського контексту. Презентуйте свою розробку у групі або напишіть звіт, як ця методика може бути впроваджена в українську освіту.

14. Проаналізуйте рейтинги якості освіти (наприклад, PISA, QS World University Rankings) у різних країнах. Визначте, які фактори найбільше впливають на високі результати країн. Створіть звіт із рекомендаціями для покращення освіти в Україні на основі отриманих даних.

Загальні вимоги щодо оформлення індивідуального дослідницького проєкту:

Обсяг: 10 сторінок основного тексту (без урахування титульного аркуша, змісту, списку літератури та додатків). *Шрифт:* Times New Roman, розмір шрифту – 14. *Міжрядковий інтервал:* 1.5. *Поля:* Верхнє і нижнє – 20 мм, лівє – 30 мм, правє – 10 мм. *Вирівнювання тексту:* По ширині. *Нумерація сторінок:* Зверху в правому куті, починаючи з другої сторінки (титульний лист не нумерується). Обов'язково є презентація та подальший захист положень на занятті.

Оформлення цитат і посилань: *Прямі цитати:* Обов'язково в лапках з посиланням на джерело. *Непрямі цитати (парафраз):* Обов'язково з посиланням на джерело. *Оформлення посилань:* В тексті через квадратні дужки або за допомогою підрядкових приміток, відповідно до обраного стандарту (наприклад, [1, с. 25] або (Автор, рік)).

Оформлення ілюстрацій, таблиць і схем: *Таблиці:* Нумеруються та мають заголовок зверху («Таблиця 1 – Назва»). *Ілюстрації (схеми, графіки):* Нумеруються та підписуються під зображенням («Рисунок 1 – Назва»). Ілюстрації та таблиці повинні бути згадані в тексті реферату.

4. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Підсумкова оцінка по дисципліні виставляється за 100-бальною шкалою згідно «Положення про організацію освітнього процесу». Завданнями поточного модульного контролю знань здобувачів є перевірка та оцінка:

- а) систематичності та активності роботи здобувача на аудиторних заняттях;
- б) виконання завдань, виданих для самостійного опрацювання;
- в) виконання індивідуальних проєктів;

г) розуміння та засвоєння матеріалу, набутих навичок та вмінь самостійно опрацьовувати матеріал, самостійно працювати з літературою та іншими джерелами, осмислювати та узагальнювати зміст теми та розділу, а також умінь усно чи письмово подавати матеріал у вигляді презентації, відповідей на запитання тощо

Результати поточного контролю знань аспірантів входять як складові елементи до загальної (остаточної) оцінки знань здобувачів з певної дисципліни.

Якщо аспірант/ка за результатами підсумкового вивчення навчальної дисципліни набрав/ла менше 60 балів, він/вона отримує незадовільну підсумкову оцінку

Усі письмові роботи аспіранта проходять перевірку на оригінальність. Рівень оригінальності повинен бути не нижче 70%. У разі виявлення неоформлених відповідним чином запозичень, фальсифікації даних чи інших форм академічної недоброчесності роботи анулюються, а до порушників застосовуються методи впливу, передбачені «Положенням про організацію навчального процесу».

Критерії оцінювання	
<p>Підсумкова оцінка в результаті 100% постійного оцінювання: зокрема 60 балів – поточний контроль та 40 балів підсумковий контроль.</p> <p>Поточний контроль – 60 балів</p> <p>Виконується 4 практичні роботи по 5 балів кожна – 20 балів</p> <p>1 модуль (мак 30 балів). Бали за 1-ий модуль аспірант/ка отримує за умови виконання: 2 поточних практичних робіт, кожна з яких оцінюються мак 5 балів; активної участі на практичному занятті, доповненням відповідей інших (мак 5 балів), підготовлених 3 відповідей на семінарському занятті (мак 15 балів);</p> <p>– 2 модуль (мак 30 балів). Бали за 2-ий модуль аспірант/ка отримує за умови виконання: 2 поточних практичних робіт, кожна з яких оцінюються у мак 5 балів; активної участі на практичному занятті (мак 5 бали), підготовлених 3 відповідей на семінарському занятті (мак 15 балів).</p> <p>Підсумковий контроль (іспит) – 40 балів. Екзаменаційний білет включає 1 теоретичне та 1 практичне питання (по 10 балів за відповідь на 1 питання) та підготовку та захист індивідуального проєкту (мак 20 балів).</p> <p><i>Виконання індивідуального проєкту може бути зараховано за умови наявності відповідного сертифіката або іншого документа за тематикою навчальної дисциплін або участь в міжнародному підвищенні кваліфікації, семінарі, вебінарі, кваліфікаційному тренінгу в рамках неформальної освіти, у т.ч. під час навчання під час навчання на онлайнкурсах від Prometheus, Coursera, Edex, CHAN Academy edX, EdEra та ін. (підстава¹).</i></p>	
Критерії оцінювання активності та доповненням відповідей інших на практичному занятті	
0–1 бали	низька активність під час заняття, участь мінімальна або відсутня; під час обговорення теми проявляється байдужість, відсутність зацікавленості, не задаються питання; не надаються приклади або особисті спостереження
3 бали	помірна активність, участь у дискусії і виконанні практичних завдань; виступи рідкісні, але з елементами роздумів та інтерпретації; висловлюються питання, але вони обмежені темою заняття; використовуються приклади, але не завжди конкретні чи повні. Аспірант доповнює відповіді інших. Проте, ці доповнення ніколи повторюють аргументацію та фактичний матеріал доповідача.
5 балів	висока активність, регулярна участь у всіх аспектах заняття; проявляється ініціативність у дискусіях, надаються чіткі й обґрунтовані відповіді; задаються питання, що сприяють розвитку теми; підтримується жива взаємодія з викладачкою й іншими магістрантами; використовуються різноманітні приклади та власні дослідження, демонструється розуміння матеріалу. Аспірант доповнює відповіді інших. Цінність доповнення в умінні привернути увагу до тих аспектів обговорюваного питання, що не знайшли свого висвітлення у виступі доповідача.
Критерії оцінювання підготовлених відповідей на практичному занятті	
5 балів	Аспірант у повному обсязі опрацював програмний матеріал, основну і додаткову літературу, має глибокі й міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями у вирішенні завдань, робить аргументовані висновки, може вільно висловлювати власні судження і переконувати інших, здатний презентувати власне розуміння питання
2 бали	Аспірант володіє навчальним матеріалом, формулює нескладні висновки, може узагальнювати набуті знання і частково застосовувати їх у вирішенні завдань, аргументація на достатньому рівні

¹ ПП-551-069 Положенні про підготовку здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – доктора філософії – з галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» (пп. 3.13).

1 бал	Аспірант загалом самостійно відтворює програмний матеріал, може дати стислу характеристику питання, але у викладеному матеріалі є істотні прогалини, є певні неточності як у відтворенні матеріалу, так і у висновках, аргументація низька, використання набутих знань у вирішенні завдань на низькому рівні
0 балів	Аспірант за допомогою викладача намагається відтворити матеріал, але відповідь неточна, неповна, головний зміст матеріалу не розкрито, аргументація та власне розуміння питання майже відсутні; аспірант із помітними труднощами використовує певні знання у вирішенні завдань
Критерії оцінювання поточних практичних робіт	
0–1 бали	завдання виконано частково з помітними пропусками та суттєвими недоліками; аналіз слабкий, без логічних зв'язків і прикладів; завдання стандартне, без творчого підходу, неструктуроване і важко сприймається; невірно використані терміни, що свідчить про нерозуміння принципів дисципліни
2–3 бали	завдання виконано з недоліками та пропусками; аналіз частково логічний, але потребує уточнень; аргументація недостатньо глибока; є творчі елементи, але не всі ідеї оригінальні; завдання структуроване, але з незначними проблемами в організації; терміни використано правильно, але є неточності
4–5 балів	завдання виконано повністю, чітко і детально; аналіз логічний, глибокий та добре аргументований, з прикладами; завдання оригінальне, креативне, має чітку структуру і легко сприймається; використано правильні терміни
Підсумковий контроль	
Критерії оцінки відповіді на питання (в білеті два питання)	
9 – 10 балів	Характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію
8 балів	Характеризується глибокими і міцними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має частково дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.
6 – 7 балів	Характеризується знаннями суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Аспірант самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки.
5 балів	Знання неповні, поверхневі. Аспірант відновлює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки. Здатний вирішувати завдання за зразком. Володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.
3 – 4 бали	Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення.
2 – 3 бали	Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.
0 – 1 балів	Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватись при виконанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень
Критерії оцінки підготовки та захисту індивідуального проєкту (дослідницький)	
20 балів	Аспірант творчо поставився до виконання індивідуального проєкту, самостійно здобув і використав наукову інформацію з авторитетних джерел (наукові журнали, бази даних, монографії тощо) для виконання професійно

	спрямованого індивідуального проєкту, пов'язаного із тематикою наукового дослідження; використав доцільні методи дослідження та обробки результатів; аргументовано презентує його, виявляючи комунікативну гнучкість під час обговорення та нестандартність мислення; надає повні, логічні, структуровані відповіді на запитання під час презентації, використовує точну термінологію, наводить приклади або аргументи для обґрунтування відповіді; використано творчий підхід, продемонстровано глибоке розуміння матеріалу. Презентація за формою та змістом відповідає поставленому завданню. Здобувач демонструє відмінне володіння навчальним матеріалом, дотримується регламенту та дає грамотні коментарі до демонстрації.
15 балів	Аспірант достатньо відповідально поставився до виконання індивідуального проєкту, самостійно здобув і використав наукову інформацію з авторитетних джерел (наукові журнали, бази даних, монографії тощо) для виконання професійно спрямованого індивідуального проєкту, пов'язаного із тематикою наукового дослідження; проєкт чіткий, комплексний, з повним обґрунтуванням кожного етапу; аспірант аргументовано презентує його, виявляючи комунікативну гнучкість під час обговорення та нестандартність мислення; надає повні, логічні, структуровані відповіді на запитання під час презентації, використовує точну термінологію, наводить приклади або аргументи для обґрунтування відповіді; продемонстровано глибоке розуміння матеріалу. Презентація добре оформлена та приваблива. Аспірант відповідає на поставлені під час захисту питання, надає грамотні коментарі до демонстрації.
10 балів	Аспірант не зовсім відповідально поставився до виконання проєкту, який охоплює ключові аспекти теми, але частково бракує глибини або деталізації; презентує проєкт дотримуючись завчасно підготовленого тексту; презентація оформлена з незначними недоліками. Аспірант відповідає не на всі поставлені під час захисту питання, має ускладнення із наданням коментарів до демонстрації
0 балів	Аспірант безвідповідально поставився до виконання проєкту, не дотримався поставлених вимог, презентація та оформлення не відповідають вимогам. Аспірант відповідає лише на окремі поставлені під час захисту питання, має ускладнення із наданням коментарів до демонстрації

Загальні критерії оцінювання сформованості програмних результатів навчання під час підсумкового контролю

Оцінка за національною (4-бальною) шкалою	Шкала рейтингу Університету імені Альфреда Нобеля	Оцінка за шкалою ЄКТС	Характеристики представленої аспірантом відповіді
5 (відмінно)	90-100	A	Аспірант демонструє концептуальні та методологічні знання з дисципліни; критично оцінює концепції і теорії, співвідносить теорію з практикою; демонструє знання різноманітних підходів до вирішення проблеми, самостійного відбору і якісної обробки додаткової наукової інформації та емпіричних даних; вміє обирати й реалізовувати (з елементами оригінальності й новизни) технології навчання залежно від цілей і завдань, що вирішуються в освітньому процесі, створювати умови конструктивної взаємодії з суб'єктами освітнього процесу; демонструє вміння започатковувати, планувати, реалізовувати та коригувати послідовний процес ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності, здійснювати критичний аналіз, оцінку і синтез нових та комплексних ідей. За час навчання виявив вміння

			вільно спілкуватися з питань, що стосуються сфери наукових знань, самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включатись в дискусії, відстоювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються, високий ступінь самостійності, академічної та професійної доброчесності
4 (дуже добре)	82-89	B	Аспірант припускається певних логічних помилок в аргументації власної позиції щодо розуміння концептуальних та методологічних знань з дисципліни; оцінює концепції і теорії, співвідносить теорію з практикою;; демонструє знання різноманітних підходів до вирішення проблеми організації інформаційного пошуку, самостійного відбору і якісної обробки додаткової наукової інформації та емпіричних даних; вміє обирати й реалізовувати технології навчання залежно від цілей і завдань, що вирішуються в освітньому процесі, створювати умови конструктивної взаємодії з суб'єктами освітнього процесу; вміє започатковувати, планувати, реалізовувати та коригувати послідовний процес ґрунтового наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності, здійснювати аналіз, оцінку і синтез нових та комплексних ідей. За час навчання виявив вміння спілкуватися з питань, що стосуються сфери наукових знань, надавати вичерпні пояснення, переважно самостійно вирішувати поставлені завдання, включатись в дискусії, висловлювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються, самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною, діяти з академічною та професійною доброчесністю
4 (добре)	75-81	C	Аспірант припускається істотних логічних помилок в аргументації власної позиції щодо розуміння концептуальних та методологічних знань з дисципліни; відповідає на питання, але дає лише виклад базових аргументів і доказів, які пропоновані в лекціях і рекомендованих джерелах; демонструє знання різноманітних підходів до вирішення проблеми організації інформаційного пошуку, самостійного відбору і якісної обробки наукової інформації та емпіричних даних; ; є деякі незначні упущення і неточності, але без серйозних помилок під час вибору та реалізації технологій навчання залежно від цілей і завдань, що вирішуються в освітньому процесі, створенні умов конструктивної взаємодії з суб'єктами освітнього процесу; має незначні ускладнення у започаткуванні, плануванні, реалізації та коригуванні послідовного процесу ґрунтового наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності, здійсненні аналізу, оцінки і синтезу нових та комплексних ідей. За час навчання виявив вміння спілкуватися з питань, що стосуються сфери наукових знань, надавати пояснення, переважно самостійно вирішувати поставлені завдання, включатись в дискусії, висловлювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються, самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною, діяти з академічною та професійною доброчесністю
3 (задовільно)	67-74	D	Аспірант припускається істотних логічних помилок в аргументації власної позиції щодо розуміння концептуальних та методологічних знань з дисципліни; відповідає на питання, але дає лише виклад базових аргументів і доказів, які пропоновані в лекціях; є упущення і неточності під час оцінювання концепцій і теорій; має ускладнення у виборі й реалізації технологій навчання залежно від цілей і завдань, що вирішуються в освітньому процесі; має ускладнення у започаткуванні, плануванні, реалізації та коригуванні послідовного процесу ґрунтового наукового дослідження. За час навчання досить формально ставився до вирішення поставлених завдань, участі у дискусіях, презентації власної позиції в питаннях та рішеннях, що розглядаються; може

			вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати з допомогою викладача, діє з академічною та професійною доброчесністю
3 (достатньо)	60-66	E	Аспірант має значні ускладнення в аргументації власної позиції щодо розуміння концептуальних та методологічних знань з дисципліни; відповідає на питання, але дає лише виклад базових аргументів і доказів, які пропонувані в лекціях; не вміє здійснити оцінку концепцій і теорій; має ускладнення у виборі й реалізації технологій навчання залежно від цілей і завдань, що вирішуються в освітньому процесі; має значні ускладнення у започаткуванні, плануванні, реалізації та коригуванні послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження. За час навчання формально ставився до вирішення поставлених завдань, інколи виявляв вміння самостійно вирішувати завдання, долучатись до дискусій, пояснювати прийняті рішення; може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість грубих помилок, які може усувати з допомогою викладача, діє з академічною та професійною доброчесністю.
2 (незадовільно)	35-59	FX	Аспірант має значні ускладнення в аргументації власної позиції щодо розуміння концептуальних та методологічних знань з дисципліни, невірно визначає основні поняття навчальної дисципліни; майже не виявляє активності в започаткуванні, плануванні, реалізації та коригуванні послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження; може відтворити лише окремі фрагменти з навчальної дисципліни. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни аспірант виконав, проте працював пасивно, його відповіді під час навчальних занять в більшості є невірними, необґрунтованими; допускає значну кількість грубих помилок, які може усувати з допомогою викладача
2 (незадовільно)	1-34	F	Аспірант не здатний продемонструвати розуміння основних понять навчальної дисципліни; не демонструє будь-яких знань або розуміння основних питань дисципліни; не вміє обирати й реалізовувати технології навчання залежно від цілей і завдань, що вирішуються в освітньому процесі; демонструє фундаментальне нерозуміння предмета та відсутність активності у проведенні наукового дослідження

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Авшенюк Н. М. Тенденції розвитку транснаціональної вищої освіти у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. : монографія; за ред. Лещенко М. П. Київ : Інститут обдарованої дитини, 2015. 610 с.
2. Бідюк Н. М. Порівняльна педагогіка в схемах і таблицях : навч. посіб. Хмельницький : ХНУ, 2017. 267 с.
3. Васюк О. В. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. К.: ДАКККіМ, 2008. 291 с.
4. Галус О.М., Шапошнікова Л.М. Порівняльна педагогіка. К. : Вища школа, 2006. 216 с.
5. Порівняльна педагогіка: методологічні орієнтири українських компаративістів: хрестоматія / упорядн. О.І. Локшина. К.: Педагогічна думка, 2015. 176 с.
6. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. / І.М. Богданова, Н.І. Дідусь, З.Н. Курлянд, М.Ф. Ломонова, О.С. Цокур, Н.А. Шевченко, О.М. Яцій. Одеса: ПДПУ ім. К.Д. Ушинського, 2000. 164 с.

7. Порівняльна педагогіка: методологічні орієнтири українських компаративістів: хрестоматія / авторський колектив. За ред. О.І. Локшиної. К.: Педагогічна думка. 2015. <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/714839>
8. Професійні навчальні заклади в країнах Європейського Союзу / за заг. ред. В. О. Радкевич. Київ: ІПТО НАПН України, 2017. 210 с.
9. Професійні стандарти і кваліфікації у країнах з високорозвинутою економікою / Л. П. Пуховська, А. О. Ворначев С. В. Мельник Ю. І. Кравець за наук. ред. Л. П. Пуховської. Київ : «НВП Поліграфсервіс», 2014. 231 с.
10. Професійний розвиток персоналу підприємств у країнах Європейського Союзу: посібник / Л. П. Пуховська, А. О. Ворначев, С. О. Леу ; за наук. ред. Л. П. Пуховської. Київ: ІПТО НАПНУ. 2015. 176 с.
11. Сбруєва А.А. Порівняльна педагогіка вищої школи: національний, європейський та глобальний контексти : навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. 319 с.
12. Сисоєва С.О., Кристопчук Т.Є. Освітні системи країн Європейського Союзу: загальна характеристика: навч. посіб. Київський університет імені Бориса Грінченка. Рівне : Овід, 2012. 352 с.
13. Системи оцінювання якості професійної освіти і навчання в країнах Європейського Союзу: монографія / за заг. ред. О. В. Бородієнко. Київ : ІПТО НАПН України, 2018. 223 с.
14. Сучасні моделі професійної освіти і навчання в країнах Європейського Союзу: порівняльний досвід: монографія / В. О. Радкевич, Л. П. Пуховська, О. В. Бородієнко, О. П. Радкевич, Н. В. Базелюк, Н. М. Корчинська, С. О. Леу, В. В. Артемчук ; за заг. ред. В. О. Радкевич. Київ: ІПТО НАПН України, 2018. 223 с.
15. Чепіль М. М. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. К. : Академвидав, 2014. 216 с.

Допоміжна

1. Абашкіна Н. В. Рушійні сили розвитку професійної освіти в зарубіжних країнах. *Наукові записки Ніжинського держ. пед. ун-ту ім. М. Гоголя. Псих. пед. науки.* Ніжин, 2002. № 4. С. 45–48.
2. Бацуровська І. В., Ручинська Н. С. Перспективні напрямки модернізації вищої освіти. *Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології.* 2014. Вип. 1. С. 46–49.
3. Бідюк Н. М. Порівняльно-педагогічні дослідження у контексті розвитку інтеграційних процесів в освіті. Університет на шляху Болонських перетворень: зб. наук.-метод. пр. / за заг. ред. М. Є. Скиби, С. Г. Костогриза. Хмельницький ХНУ, 2012. С. 73–76.
4. Біницька К. М. Розвиток вищих педагогічних шкіл у Республіці Польща (друга половина ХХ – початок ХХІ ст.): дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Київський ун-т ім. Бориса Грінченка. Київ, 2013. 218 с.
5. Будник О. Б. Порівняльна педагогіка : методичні рекомендації до вивчення курсу / Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2016. 76 с.
6. Грищук Ю. В. Розвиток педагогічної освіти у Республіці Польща в контексті

- європейських інтеграційних процесів: дис ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Київський ун-т ім. Бориса Грінченка, 2019. 309 с.
7. Державні стандарти професійної освіти: теорія і методика : монографія / за ред. Н. Г. Ничкало. Хмельницький : ТУП, 2002. 334 с.
 8. Корольова Л. В. Порівняльний аналіз етапів розвитку вищої педагогічної освіти Румунії та України. *Науково-педагогічний журнал «Молодь і ринок»*, 2020. 3 (182), 172 – 177. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2020.216811>
 9. Кошарна Н. В. Педагогічна підготовка вчителя в системі вищої освіти Швеції: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. Київ, 2012. 230 с.
 - 10.Кряжев П. В. Тенденції реформування вищої освіти в країнах Західної Європи : дис. канд. пед. наук : спец. 13.00.01 / Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя. Київ, 2008. 246 с.
 - 11.Кристочук Т. Є. Тенденції розвитку педагогічної освіти в країнах Європейського Союзу: дис. д-ра пед. наук: 13.00.04 / Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. Київ, 2014. 559 с.
 - 12.Курс лекцій з порівняльної педагогіки / за заг. ред. чл.-кор. НАПН України Г. В. Троцько. Харків, 2007. 264 с.
 - 13.Ничкало Н., Лук'янова Л., Хомич Л. Професійна підготовка вчителя: українські реалії, зарубіжний досвід. *Науково-налітична доповідь*. Київ: Тов. «Юрка Любченка», 2021. 54 с. URL: file:///C:/Users/%D0%B0%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%81/Desktop/analit_dopovid_2021.pdf
 - 14.Ничкало Н. Г. Порівняльна професійна педагогіка як галузь педагогічного знання. *Порівняльна професійна педагогіка*. 2011. № 1. С. 6–18.
 - 15.Огієнко О. І. Тенденції розвитку освіти дорослих у скандинавських країнах: монографія / за ред. Н.Г. Ничкало. Суми: Еллада, 2008. 444 с.
 - 16.Порівняльна педагогіка: конспект лекцій; упоряд. Є.Л. Скворчевська Харків: ДБТУ, 2022. 117 с.
 - 17.Проценко О. В. Система післядипломної педагогічної освіти в Греції: дис. на здобуття наук. ступеня кандидата пед. наук: 13.00.04 / Київ, 2009. 270 с.
 - 18.Радкевич В. О. Професійна освіта і навчання: європейський контекст розвитку. *Науковий вісник Ін-ту проф.-техн. освіти НАПН України. Професійна педагогіка: зб. наук. пр.* Житомир : Євенок О., 2017. С. 5–15.
 - 19.Сапожников С. В. Вища педагогічна освіта в країнах Чорноморського регіону: історія і сучасність: монографія, Дніпропетровськ: Інновація, 2013. 480с.
 - 20.Сбруєва А.А. Єременко І.В. Формування європейського виміру забезпечення якості вищої освіти в контексті інтернаціоналізації освітнього простору. СумДПУ імені АС Макаренка. 2019. URL: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=YBR7gMcAAAAAJ&view_op=list_works&sortby=pubdate
 - 21.Соколова І. Наукові підходи до проведення компаративних досліджень в освіті. *Освітологія = Oświatologia: укр.-пол. щоріч.* Київ, 2014. № 3. С. 23–29.

- 22.Хриков Є.М. Аналіз стану періодизації історико-педагогічних явищ. Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка, 2016. 6 (303). С. 182-196.
- 23.Voichenko, M. Sbruieva, A. (2019). Methodological model of comparative research in gifted education in the USA, Canada and the UK. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 4 (88). Р. 151–163. DOI 10.24139/2312-5993/2019.04/151-163.
- 24.Discourse formation in comparative education. (2011) Ed. by J. Schriewer. Peter Lang. GmbH; 4th Revised edition.
- 25.Korolova L., Rudenko Y., Naboka O., Kozhukhova K., Kazakevych O., Semenikhina O. Online Learning with the Eyes of Teachers and Students in Educational Institutions of Ukraine. *TEM Journal*. 2021. Vol., 10, Issue 2, P. 922-931.

Інформаційні ресурси

Адреси електронних бібліотек:

1. Бібліотека ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля». URL: <https://lib.duan.edu.ua/uk/>
2. Бібліотека імені В. Вернадського. URL: <http://w.w.w.nbu.gov.ua/>
3. Бібліотека імені Максимовича. Київський національний університет імені Т.Г. Шевченка. URL: <http://www.library.univ.kiev.ua/eng/title4.php3>
4. Бібліотека ОНУ імені І.І. Мечникова. URL: <http://lib.onu.edu.ua/>
5. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського. URL: <http://dnpb.gov.ua/ua/history/>

Інтернет-джерела

1. <https://mon.gov.ua/ua> – сайт Міністерства освіти і науки України
2. <http://naps.gov.ua/> – сайт Національної академії педагогічних наук України
3. <https://imz.gov.ua/zo.gov.ua> – сайт Інституту модернізації змісту освіти
4. <http://osvita.org.ua> – освітній портал (каталог освітніх ресурсів, новини освіти).
5. <http://osvitanet.com.ua/> – навчально-методичний сайт ЗАТ – Інститут передових технологій.
6. <http://iat.kiev.ua/> – Інститут передових технологій.
7. <http://www.edu-ua.net> – освітня українська мережа.
8. <http://www.ednu.kiev.ua/> – Educational Network Ukraine (українські інформаційні ресурси, пов'язані з освітніми організаціями, інформація про системи освіти найбільш розвинутих країн, гранти, преса, виставки, конференції, фірми та ін.).
9. <http://www.osvita.org> – освітньо-консультативний центр – Освіта.
10. <http://o-svit.iatp.org.ua> – каталог освітніх ресурсів О-СВІТ: інформація для учнів, студентів, педагогів, науковців.
11. <http://www.osvita.org.ua/> – освітній портал (події освіти, статті тощо).
12. <http://proftekhosvita.org.ua/uk/> – портал професійно-технічної освіти України.
13. <http://khnu.km.ua/angl/j/arch> – Порівняльна професійна педагогіка. Міжнародний науковий фаховий журнал.

14. <http://pps.udpu.edu.ua/> – Науковий журнал «Порівняльно-педагогічні студії»/ The “Studies in Comparative Education”/.
15. <https://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources> – CEDEFOP/ Publications and Resources.
16. <https://www.unesco.org> – UNESCO.
17. <https://eera-ecer.de/> – EERA.

Навчальне видання

Робоча програма навчальної дисципліни «Професійна освіта: компаративний аналіз»

Підписано до друку __.__.201__ р. Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. _____

Оперативна поліграфія. Зам. № . Тираж прим.

Університет імені Альфреда Нобеля.

49000, м. Дніпро, вул. Січеславська Набережна, 18.